

Література

1. Вахович І.М., Пушкарчук І.М. Механізми подолання регіональної диференціації рівня життя населення України // Економічний форум, 2015 р., №1, с. 41-49.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Офіційний сайт, – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
3. Заяць В.С. Формування доходів населення України: особливості та тенденції // Демографія та соціальна економіка, 2015, № 2 (24). – с. 116-128. (5)
4. Ільєнко Н., Спасенко Ю. Забезпечення оптимальної диференціації заробітної плати – важливий напрям регулювання оплати праці // Україна: аспекти праці, №1, 2015. – с. 22-27.
5. Полякова С.В. Територіальна диспропорційність рівня життя населення: теоретичні аспекти дослідження // Демографія та соціальна економіка, 2014, № 2 (22) – с. 198-207.

УДК 331

Василик А.В.,

канд. екон. наук, доц.,
кафедра управління персоналом та економіки праці,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

З середини ХХ-початку ХХІ ст. дослідження розвитку окремої країни, регіонів, інтеграційних об'єднань вийшло за межі суто географічної та суто економічної складових. Соціально-економічний розвиток країни дедалі більше визначається соціальними, культурними, духовними, екологічними, інформаційними, технологічними та іншими чинниками, тобто переноситься у позаекономічну площину. У зв'язку з цим дослідження соціально-економічний розвитку, аналіз конкурентоспроможності, регіонального чи глобального лідерства, розроблення напрямів та заходів подальшого розвитку неможливе без застосування міждисциплінарного підходу.

Під міждисциплінарним підходом розуміємо дослідження таких структурних зв'язків, внаслідок утворення яких формуються суміжні і комплексні об'єкти, що представляють собою предмет дослідження для різних канонічних наук; широке залучення до суто економічних методів дослідження соціально-економічного розвитку інших наук, їх теорій, методів, інструментів, здобутків.

Серед таких наук в контексті дослідження соціально-економічного розвитку варто виокремити такі основні:

1. Соціальні науки (соціологія, соціальна психологія, право, політологія, історія, демографія, соціальна статистика та ін.);
2. Філософія, у т.ч. соціальна філософія;
3. Екологія, науки про землю;
4. Фундаментальні науки.

Додатково до залучення різних наук у соціально-економічних дослідженнях застосовуються інші новітні теорії, концепції, гіпотези тощо. До сучасних концепцій і теорій, які використовуються у дослідженнях соціально-економічного розвитку, належать: інформаційного суспільства та інформаційної економіки, знаннєвої економіки, людського капіталу, інтелектуалізації суспільства, інтелектуалізації економіки, інтелектуалізації праці, домінанти інноваційної складової економічного зростання, сталого розвитку, соціальної відповідальності, соціального капіталу, соціальних інвестицій, соціального залучення, соціальної згуртованості та ін.

Відповідно увага дослідників спрямовується на ті чинники, напрями і наслідки соціально-економічного розвитку, які раніше були незначущими, а саме у XXI ст. почали домінувати та спричиняти зрушення і в самому соціально-економічному розвитку, і в укладі, рівні та якості життя людини, і у стані довкілля.

Серед таких міждисциплінарних суміжних і комплексних об'єктів, що нині визначають європейський розвиток та, як наслідок, формують виклики

соціально-економічного розвитку для України в контексті європейської інтеграції, варто виокремити такі:

- Домінанта інноваційної складової розвитку, формування шостого технологічного укладу, що супроводжується швидкими та значними за обсягами процесами генерування і поширення нових ідей, товарів, послуг, виробничих процесів, управлінських технологій, формуванням глобальної інноваційної мережі, зростанням ролі освіти та інтелектуального капіталу. Зазначене призводить до суттєвих змін у продуктивності праці, формуванні нових конкурентних переваг та підстав формування глобального чи регіонального лідерства, рівні та якості життя населення, однак разом з тим далеко не завжди відмічаються позитивні зміни у соціальній сфері, зокрема у сфері зайнятості, характері та тенденціях міграційних процесів тощо;
- Перехід до шостого технологічного укладу зумовлює суттєві зміни у парадигмах Homo Economicus та Homo Sociologicus, і формує Homo Informaticus, Homo Alergicus, Homo Stressicus [1, с.23], які стануть наслідком швидких зрушень у соціально-економічній та техніко-технологічній сферах. Зазначені зрушення приведуть у тому числі до змін у поведінці та вподобаннях людей, у психології людини, деформації сьогоднішніх моральних цінностей, що в кінцевому випадку призведе до трансформації самої людини, котра створюватиме інновації і водночас залежатиме від них. Сучасна інформаційна насиченість життя та сфери соціально-трудових відносин, стреси, які супроводжують соціономічні та інтелектуальні види праці, життя у мегаполісах, виникнення психологічних та психо-емоційних порушень, прогресування алергічних та аутоімунних захворювань, що породжуються новим способом життя стають супутниками швидкого інноваційного розвитку. Як зазначають автори [1, с.24], парадоксальним є той факт, що боротися із цими негараздами людство буде за допомогою тих самих технологій, які й утворюватимуть шостий технологічний уклад.

- Екологічні зрушення – деградація довкілля, що викликана суттєвим посиленням навантаження на екосистеми внаслідок збільшення обсягів світового виробництва та зростання чисельності населення;
- Морально-етичні та культурно-ментальні суперечності, що супроводжують інтеграційні та глобалізаційні процеси, загострення етнічних конфліктів, тощо.

Усі зазначені виклики мають стати враховуватися у розробці стратегічних орієнтирів соціально-економічної політики України для забезпечення її конкурентоспроможності, формування можливостей розвитку, інтеграції вітчизняної економіки з економіками європейських країн-сусідів.

Література

1. Технологічна модернізація в європейській економіці [Текст] : монографія / О. С. Бурміч [та ін.]. ; за наук. ред. В. І. Чужикова. - Київ : КНЕУ, 2013. – 266 с.

УДК 374.44

Свідерська І. М.,
канд. екон. наук, доц.,
кафедра корпоративних фінансів і контролінгу,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Періодичність економічних криз та зростаючі тенденції до старіння населення актуалізують проблеми вдосконалення механізмів недержавного пенсійного забезпечення та посилення соціального захисту населення. Системна криза сучасності пов'язана з цілою низкою структурних криз, які складають систему забезпечення людської життєдіяльності: природно-економічна, демографічна, технологічна, соціальна, політична, культурна та